

Sygn. akt I ACa 564/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kościołek
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik (spr.) SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 28 stycznia 2014 r. sygn. akt IX GC 180/11

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz kuratora M. W. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem wynagrodzenia za zastępstwo procesowe pozwanego w postępowaniu apelacyjnym;**

3. **nakazuje ściągnąć od powódki K. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów sądowych związanych z wynagrodzeniem kuratora.**

Sygn. akt I A Ca 564/14

UZASADNIENIE

Powódka **K. B.** prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) w N. domagała się trzykrotności wynagrodzenia autorskiego w kwocie 8. 418 zł, które w toku sprawy ograniczyła do sumy 5.002 zł za wykonanie dla pozwanego **A.**

M. prowadzącego Pizzerię J. w Z. projektu ulotki reklamującej prowadzoną przez niego pizzerię. Powództwo oparła na założeniu, że wykonana przez powódkę praca stanowi utwór, z którego pozwany bezprawnie skorzystał.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa zarzucając, przede wszystkim, że przedmiotowa ulotka nie stanowi utworu w rozumieniu art.1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Jakkolwiek dowód na tę okoliczność obciążał powódkę, pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy z zakresu grafiki.

Powód sprzeciwił się temu wnioskowi, podnosząc, że to do sądu należy ocena czy dany wytwór ma charakter dzieła i czy w związku z tym przysługuje mu ochrona prawnoautorska.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2. 806 zł z ustawowymi odsetkami od 6 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz umarzył postępowanie w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 3 416 zł. W pozostałej części oddalił powództwo.

Za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął następujący stan faktyczny:

Powódka oraz działająca na rzecz pozwanego M. S. sporządziły w dniu 13 marca 2010 r. dokument nazwany zleceniem wykonania materiałów poligraficznych (Dowód: dokument na k. 13 i nast. oraz na k. 96 – 97)

K. B. zobowiązała się do wykonania ulotek w formie folderów i pocztówek w łącznej ilości 21.000 sztuk. W dacie zlecenia ani treść, ani forma materiałów reklamowych nie były ustalone, gdyż do ich wykonania powódka miała przystąpić dopiero po opracowaniu zaakceptowanego przez pozwanego projektu.

Przedsiębiorcy uzgodnili nie jedno, lecz dwa rodzaje świadczeń niepieniężnych. Projekt, czyli dzieło niematerialne, miało być wykonane przez K. B. osobiście. Dzieło polegające na wydrukowaniu folderów i pocztówek według wcześniej opracowanego projektu miało być zrealizowane z pomocą zakładu poligraficznego.

Wynagrodzenie podano w zleceniu na kwotę 23 250 zł plus podatek vat jako ekwiwalent za foldery i pocztówki.

Powódka przed wykonaniem projektu wielokrotnie kontaktowała się z pozwanym w celu uzgodnienia z nim treści i formy ulotek. W związku z tymi czynnościami poniosła wydatki w kwocie 1 708 zł., co jest okolicznością przyznaną przez pozwanego.

Po przeprowadzeniu uzgodnień wykonała projekt, który pozwany zaakceptował, ale oznajmił, że druk ulotek zleci we własnym zakresie. Powyższe oświadczenie K. B. uznała za rozwiązanie przez A. M. umowy (dowód: zeznania powódki, korespondencja mailowa z 21 lipca 2010 r. na k. 17).

Pozwany wydrukował ulotki na podstawie opracowanego przez powódkę rozwiązania (dowód: opinia biegłego dr J. S.).

Projekt ten jednak nie jest ani wysokiej jakości, ani nie wyróżnia się oryginalnością. Wręcz przeciwnie jest bardzo typowy dla branży reklamowej (dowód: opinia biegłego dr J. S.).

Zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczność, że każde dzieło niematerialne jako rezultat pracy koncepcyjnej nosi indywidualne znamiona jego wykonawcy, w powszechnym znaczeniu twórcy czy autora, nie oznacza, że jest utworem chronionym prawem bezwzględny. Prawa autorskie chronią bowiem tylko twórczość w rozumieniu rozwiązań nowatorskich, wpływających w sposób bezpośredni na rozwój i postęp w dziedzinie wiedzy, kultury, czy sztuki (art. 23 kc oraz art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). W związku z tym, że wykonany przez powódkę projekt nie ma znamion utworu nawiązany przez strony stosunek stanowił umowę o dzieło (art. 627 kc). Podobnie przedmiotem umowy o dzieło został objęty drugi rodzaj świadczenia polegającego na wytworzeniu ulotek. Do wykonania tej drugiej umowy powódka jednak nie przystąpiła, co oznacza, że nie należy się jej zapłata.

Wobec niezgodnienia przez strony wysokości wynagrodzenia za projekt na podstawie art. 628 k.c. wykonawcy należy się zwykle wynagrodzenie za dzieło tego rodzaju. Ustalenie wysokości wynagrodzenia Sąd powierzył biegłemu, który wyliczył je na sumę 1.098 zł., niezależnie od prawa do uzyskania zwrotu poniesionych przez powódkę wydatków.

Wobec braku zastrzeżeń stron co do wyników ekspertyzy zasądono na rzecz K. B. kwotę 2.806 zł., z żądanymi odsetkami, a w pozostałym, podtrzymanym zakresie powództwo oddalono jako bezzasadne.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zarzucając:

1/ mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku sprzeczność istotnych ustaleń stanu faktycznego Sądu pierwszej instancji z treścią zebranego w toku postępowania materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, iż:

- powódka w niniejszym procesie domagała się zapłaty kwoty 5.002 zł tytułem trzykrotności należnego jej wynagrodzenia autorskiego, podczas gdy powódka domagała się zapłaty kwoty 5.002 zł jako sumy kwoty 3.294 zł z tytułu wynagrodzenia za naruszenie przysługujących jej praw autorskich do projektu ulotki Pizzerii J. oraz kwoty 1.708 z tytułu naprawienia wyrządzonej jej szkody z powodu poniesionych przez nią kosztów druku ulotek Pizzerii J.,

- wynagrodzenie jakie określone zostało w zleceniu otrzymanym przez powódkę od pozwanego dotyczące opracowania i wykonania ulotek i pocztówek opiewało na kwotę 23.250 zł plus VAT podczas gdy faktycznie wynosiło ono 2.375 zł plus VAT,

- pozwany zaakceptował opracowany przez powódkę projekt ulotki Pizzerii J., ale oświadczył, że druk ulotek zleci we własnym zakresie, co powódka uznała za rozwiązanie przez pozwanego umowy, podczas gdy pozwany nigdy takiego oświadczenia nie złożył w odniesieniu do ulotek Pizzerii J. i nigdy takiego nie złożonego przez pozwanego oświadczenia powódka nie uznała za rozwiązanie umowy,

- powódka nie wytworzyła opracowanych przez siebie ulotek Pizzerii J. podczas gdy było odwrotnie bowiem powódka je wytworzyła (zostały wydrukowane),

2/ mające istotny wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów prawa materialnego to jest naruszenie art. 1 w zw. z art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm) poprzez błąd w subsumpcji - przyjęcie nieistnienia związku pomiędzy opracowanym przez powódkę projektem graficznym ulotki Pizzerii J. a normami prawa materialnego i w konsekwencji przyjęcie, iż wykonany przez powódkę projekt ulotek Pizzerii J. nie ma znamion utworu, podczas gdy projekt ten stanowi utwór w rozumieniu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, co powinno skutkować zastosowaniem art. 79 tej ustawy.

Mając powyższe na względzie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu (zmodyfikowanym pismem z dnia 10 października 2013 r.) tj. kwoty 5.002 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i przyznanie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji, zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, choć z jej niektórymi zarzutami należy się zgodzić. Ma rację apelująca, że:

- powódka w niniejszym procesie domagała się zapłaty kwoty 5.002 zł jako sumy kwoty 3.294 zł z tytułu wynagrodzenia za naruszenie przysługujących jej praw autorskich do projektu ulotki Pizzerii J. oraz kwoty 1.708 z tytułu naprawienia wyrządzonej jej szkody z powodu poniesionych przez nią kosztów druku ulotek Pizzerii J.,

- wynagrodzenie jakie określone zostało w zleceniu otrzymanym przez powódkę od pozwanego dotyczące opracowania i wykonania ulotek i pocztówek opiewało na kwotę 2.375 zł plus VAT,
- pozwany nie oświadczył, że druk ulotek zleci we własnym zakresie, co powódka uznała za rozwiązanie przez pozwanego umowy,
- powódka wytworzyła opracowane przez siebie ulotki Pizzerii J. (zostały wydrukowane).

W pozostałym zakresie ustalenia faktyczne Sądu I Instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za swoje. Decydujące jest przy tym ustalenie, że dzieło, które wykonała powódka (projekt ulotki Pizzerii J.) nie posiada cech utworu z uwagi na brak oryginalności.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy trafnie zastosował przepisy prawa materialnego, a w szczególności nie naruszył naruszenie art. 1 w zw. z art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm), gdyż przepis ten odnosi się do utworów w rozumieniu art. 1 tej ustawy.

Zatem zagadnieniem o zasadniczym dla rozstrzygnięcia sprawy znaczeniu, jest to, czy przedmiotowy projekt ulotki Pizzerii J., znajdujący się na karcie 15-16 akt jest przedmiotem prawa autorskiego i czy podlega ochronie prawnoautorskiej.

Do tego zagadnienia Sąd Okręgowy odniósł się w motywach zaskarżonego wyroku i zasadnie uznał, że projekt ulotki o który w sprawie chodzi nie jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego.

Odmienne twierdzenie powódki nie znajduje dostatecznego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym. Opinia biegłego dr J. S. (2) jest w tej kwestii co najmniej niejednoznaczna i zawiera sprzeczne wnioski w stosunku do przedstawionych cech projektu. Sąd Okręgowy zasadnie nie zaakceptował wniosku biegłego korzystnego dla powódki.

Zgadając się z konkluzją Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny zauważa, że poruszana kwestia należy do sfery ustaleń faktycznych sprawy, a nie jej oceny prawno materialnej.

Dodać należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie bez znaczenia jest także, że powódka nie wskazywała w toku sprawy na te cechy i elementy projektu ulotki, które odróżniają ją od innych tego rodzaju produktów na rynku.

Biegły sądowy dr J. S. (2) w opisie cech projektu ulotki nie dopatrył się cechy oryginalności. Wręcz stwierdził, że cecha oryginalności została podporządkowana funkcjonalności, szybkości odczytania komunikatu, a wreszcie przyjętym powszechnie konwencjom ułatwiającym zrozumienie treści przez odbiorcę, a oryginalność w potocznym znaczeniu może tu być wręcz niepożądana. Należy zaznaczyć, że cała treść ulotki nie pochodziła od powódki, lecz od pozwanego. Biegły dodał, że całość wygląda bardzo schematycznie. Trudno ocenić co jest elementem autorskim – nie krój pisma ani kształt dekoracyjnego wzoru. Również dokonanie mnóstwa drobnych autorskich decyzji nieczynni je niepowtarzalnymi. Biegły wskazuje na znamiona kiepskiego warsztatu powódki w postaci „błędów w składzie oraz drobnych projektowych potknięć”, które jego zdaniem „paradoksalnie dowodzą, że ten warsztat jest. A to już prosta droga do stwierdzenia, że podczas tworzenia układu graficznego ulotki podejmowane były autonomiczne, indywidualne decyzje i że jest to bez wątpienia utwór w rozumieniu ustawodawcy”.

Jeśli błędy w składzie oraz projektowe potknięcia mają decydować o twórczym i indywidualnym charakterze typowej i schematycznej ulotki restauracyjnej, to z taką konkluzją biegłego w żaden sposób nie można się zgodzić.

Aby dany wytwór ludzkiej działalności podlegał ochronie prawa autorskiego niewątpliwie musi posiadać cechę oryginalności i indywidualności. Nadto w myśl utrwalonych poglądów doktryny, nawet w razie stwierdzenia, że dany rezultat korzysta z autorskoprawnej ochrony, nie oznacza, że ochroną tą objęte są wszystkie jego elementy. Dany utwór chroniony jest wyłącznie w zakresie elementów indywidualnych i oryginalnych. Pozostałe składniki utworu nie wykazujące cechy twórczości, mimo że występują w chronionym utworze, same nie są przedmiotem prawa autorskiego. Dzieła podlegają ochronie tylko w tym zakresie, w jakim są twórcze (por. Prawo autorskie i prawa

pokrewne, Komentarz, Janusz Barta, Monika Czajkowska-Dąbrowska, Zbigniew Cwiakalski, Ryszard Markiewicz, Elżbieta Traple, Wydanie IV; Zakamycze 2005).

Tymczasem powódka nie wykazała istnienia w przedmiotowym projekcie żadnych cech indywidualnych i oryginalnych, a była to podstawowa kwestia rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Skoro się okazało, że dzieło powódki nie jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego, to jego naśladownictwo przez pozwanego nie narusza żadnych praw autorskich powódki.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

O kosztach należnych kuratorowi orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, tj. Dz.U. z 2010r, Nr 90, poz.594 ze zm.).